

Aqqalu C. Jerimiassen

UPA 2022/117-1

Atassut

12. Maj 2022

Forslag til forespørgselsdebat vedrørende forslag til hvilke forholdsregler og hvilken indsats man kan gøre for at imødegå de stærkt stigende fødevarerpriser som følge af krigen således, at det går mindst muligt udover borgerne?

(Siumut Inatsisartutgruppe)

Vi må have en anden ordning for handel og import af fødevarer.

Vi har i en længere periode hørt, at den nuværende ordning vil blive for omkostningstung, grundet krigen i Østeuropa. Ukraine har høj eksport af mel til Europa, hvor andelen i 2019 var på 63%.

Hvis man ser på Danmark, så har 65,8% af det importerede mel været fra Ukraine, som allerede nu indikerer på risiko for mangel. De to krigshærgede lande udgør en stor del af produktionen og eksport af mel til hele verden, hvor Rusland var den førende producent af mel.

D. 24. februar 2022, efter Rusland krydsede Ukraines grænser, blev dette til fortid. Vi, som efterhånden er meget afhængige af mel, har desværre nu noget at bekymre os om, som heller ikke mindskes af de gældende sanktioner mod Rusland.

Hvad er det dog vi selv kan gøre, for at ændre på det?

Naalakkersuisut må hastigt udarbejde en særskilt nødløsning inden for import og handel uden for EU. Vi har nu behov for en evaluering og revurdering af vores forsyning fra Danmark med EU certificerede fødevarer under krigen.

Nødvendigheden i at samarbejde med fødevarerbutikker og de ansvarlige for handel med brændstof, er ikke til at komme udenom, i denne tid. På trods af at Fødevarermyndighedsansvaret, som stadigvæk varetages af staten, kunne give problemer, er vi nødt til at samarbejde med staten om en dispensation for en nødløsning inden for import og handel under krigen. Her tænker vi bl.a. på muligheden for at sætte forsyning og import over Atlanten fra Østeuropa på pause i en periode, uden dog at stoppe den permanent. Vores aktieselskab Royal Arctic Line har i forvejen en aftale med det store islandske rederi Eimskip, som vi kan benytte os af, i forbindelse med mulighed for en midlertidig ordning af import et andet sted fra end Aalborg og Århus. Ved en god dialog vil man mene at nå til enighed om, at sætte den sædvanlige rute på pause under krigen.

Ved at indgå en aftale med de øvrige parter, kan vi få import af nødvendige varer og fødevarer fra USA i samarbejde med det islandske rederi Eimskip.

I forbindelse med forsyningen til Grønland, har de to store selvstændige fødevarevirksomheder, Kalaallit Nunaanni Brugseni og Pisiffik, aftaler med flere bestemte virksomheder i Danmark i form af indkøb af varer. I denne tid er det nødvendigt, at vi tænker ud af boksen, og opsøger muligheder for at få forsyning i form af import fra enten USA eller Canada, i samarbejde med de to store virksomheder, og selvfølgelig ved at indgå en aftale med fødevarermyndigheden hos staten, med hensyn til at få en særlovgivning, gældende under krigen.

Ligeledes må vi kigge på muligheder for at mindske brugen af træ, når der i forvejen er så stor import af træ til Grønland, grundet de mange byggeprojekter. Transportpriser bliver forhøjet markant, hvorfor vi allerede nu må forberede os på muligheder for at mindske import af forskelligt udstyr.

Efter der i Ilulissat blev etableret vandkraftværk til vedvarende energi, er der en betydelig mængde uudnyttet energi, som vi ellers kan udnytte til at bearbejde de mange stenmaterialer vi har ved, at få opdateret og få fornyet vores redskaber og udstyr til dette formål. Hvis vi igen tager andre lande som et eksempel, er Irland, der er på størrelse med Kommune Kujalleq, rigtigt gode til at udnytte egne stenmaterialer til brug i byggebranchen, for at mindske brugen af træværk, og gøre det mere bæredygtigt. På trods af, at landet er så meget mindre end i Grønland, agter de at huse alle deres 5 mio. indbyggere. Hvor godt kunne det have været, hvis vi i Grønland ved brug af vores egne stenmaterialer, fik bygget boliger til vores 56.000 indbyggere.

Det er på nuværende tidspunkt svært at skønne, hvornår krigen i Østeuropa vil slutte, dog er det sandsynligt, at det vil have markant påvirkning på mange fronter. Det er nødvendigt, at vi aktivt opsøger andre muligheder for forsyning og import. USA har gode muligheder i forbindelse med anskaffelse af de nødvendige varer, såsom medicin og lignende, hvor det kunne gavne at opsøge muligheder for øget samarbejde omkring import af nødvendigheder til vores land. Vi må kort sagt være mere proaktive og tænke ud af boksen, for at få øje på flere forskellige scenarier, for nye muligheder.

Det er nødvendigt og fristende at nævne igen, at det er nødvendigt at indgå en særskilt aftale med Danmark om, at få sat de lovmæssige betingelser for import på pause, og have en dialog om en midlertidig og alternativ ordning under krigen.

Tak for et interessant forslag til forespørgselsdebatten.